

Προπονητική - Ποιμαντική, Με αφορμή την κοίμηση του Γιάννη Ιωαννίδη

[Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Καστορίας](#)

Τοῦ Μητροπολίτη Καστορίας Καλλινίκου

Τό παρόν κείμενο γράφηκε τό ἔτος 1998, ἀπό τόν τότε λαϊκό Νικόλαο Γεωργᾶτο, μέ τίτλο “Ἀναγωγές ἀπό τήν προπονητική στήν ποιμαντική. Μέ αφορμή μιᾶ συνέντευξη τοῦ Γιάννη Ἰωαννίδη” καί δημοσιεύθηκε στήν Ἑφημερίδα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ναυπάκτου «Ἐκκλησιαστική Παρέμβαση». Τό ἀναδημοσιεύω, μέ ἐλάχιστες ἀλλαγές, στήν μνήμη τοῦ μεγάλου ἀθλητῆ καί προπονητῆ Γιάννη Ἰωαννίδη, μέ αφορμή τήν κοίμησή του.

*

Εἵναι γνωστός ἀνά τό Πανελλήνιο ὁ Γιάννης Ἰωαννίδης, ὁ καλύτερος, ἀδιαμφισβήτητα, Ἑλληνας προπονητής στήν καλαθοσφαίριση. Εἵναι ἐπίσης γνωστή ἡ νευρική συμπεριφορά του μέσα στό γήπεδο, ἀλλά καί οἱ βλάσφημες ἐνίοτε ἐκφράσεις του. Ὡστόσο, μερικές ἐνέργειές του, ὅπως ἡ ἐπίσκεψη στόν Πατριάρχη Ἱεροσολύμων, τά λεγόμενά του περί π. Παΐσιου κ.α. μᾶς εἶχαν μπερδέψει ἀρκετά, ὅλους ἐμᾶς πού προσπαθοῦμε νά διακρίνουμε στόν ἄλλο μιᾶ συμπεριφορά πού νά

μοιάζει μέ τήν δική μας, ή τουλάχιστον μέ αὐτήν πού θεωροῦμε σωστή.

Τελευταῖα (1998) ὁ Γιάννης Ἰωαννίδης ἔδωσε μιά ἐκτενῆ συνέντευξη στό “Βῆμα”. Δέν συμφωνῶ βέβαια μέ ὅλα ὅσα ἐλέχθησαν στήν συνέντευξη αὐτή. Ὑπάρχουν ὅμως πολλά ἐνδιαφέροντα σημεία, πού θά μπορούσαν νά σχολιασθοῦν εὐμενῶς, ὅπως: • πρέπει νά πᾶμε στήν Εὐρώπη χωρίς νά χάσουμε τόν δικό μας πολιτισμό, • ἡ γενιά του δέν μετέδωσε στήν νέα γενιά ὁράματα, • ἡ πίστη του ὅτι ἡ μάθηση εἶναι διαρκής καί ὅτι μπορεῖ κάποιος νά διδαχθεῖ καί ἀπό ἕνα μικρό παιδί, • ἡ ἄποψή του περί σοβαροφάνειας καί διαφάνειας, • ἡ ἀναζήτηση τῆς πιστότητας τοῦ λόγου μας καί τῆς εἰλικρίνειας ἀπέναντι στόν ἑαυτό μας καί τούς ἄλλους, • ἡ ἐργατικότητά του, • ἡ ἀγάπη του γιά τήν πατρίδα σέ συνδυασμό μέ τήν ἔλλειψη τοπικισμοῦ, • ἡ ἀπεχθειά του γιά τήν ἀχαριστία.

Νομίζω ὅτι ὅλα αὐτά τά θετικά στοιχεῖα τά πῆρε ἀπό τά λεγόμενα «ὑπόγεια ρεύματα» τῆς παραδόσεως πού ἐξακολουθοῦν νά ἐπηρεάζουν τόν λαό μας. Ὁ ἴδιος γεννήθηκε καί μεγάλωσε στήν «φτωχομάνα» Θεσσαλονίκη, μιά πόλη μέ παράδοση, καί πιστεύω ὅτι ἡ πολιτεία αὐτή τόν ἔχει ἐπηρεάσει σημαντικά.

Εἶναι γνωστόν ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας, χρησιμοποιεῖ πολλές εἰκόνες ἀπό τήν ζωή τῶν ἀθλητῶν καί τῶν ἀθλητικῶν ἀγώνων, γιά νά δηλώσει: τήν ἀγωνιστικότητα πού πρέπει νά μᾶς χαρακτηρίζει, τούς ὑψηλούς στόχους πού πρέπει νά ἔχουμε, τήν ἀναγκαία ὕπαρξη κανόνων στόν πνευματικό μας ἀγώνα, τήν ἐγκράτεια, τήν αὐταπάρνηση, τήν ὑπομονή, τήν μεγάλη σωτηριολογική σημασία τῆς κάθε χρονικῆς στιγμῆς, τόν ἐσχατολογικό προσανατολισμό.

Ἔτσι, οἱ Ἀπόστολοι, οἱ Πατέρες, οἱ ὑμνολόγοι τῆς Ἐκκλησίας, οἱ σύγχρονοι Ποιμένες τοῦ λαοῦ χρησιμοποιοῦν πολύ συχνά εἰκόνες ἀπό τήν περιοχή τοῦ ἀθλητισμοῦ γιά νά ἀναγάγουν τόν νοῦ μας σέ πνευματικές καταστάσεις καί νά μᾶς παρουσιάσουν τίς χριστιανικές ἀρετές.

Μιά τέτοια ἀναγωγή μπορεῖ νά γίνη καί μέ τήν ἀπάντηση τοῦ Γιάννη Ἰωαννίδη σέ ἐρώτηση τοῦ δημοσιογράφου:

«Ἐρώτηση: Δέν εἶναι ὑπερβολικό νά βρίζετε τούς παίκτες σας ἢ νά τούς χτυπᾶτε γιά νά πετύχετε τόν στόχο σας;

Ἀπάντηση: Εἶναι ἀλήθεια ὅτι μερικές φορές βρίζω μέσα στό γήπεδο... Ὅταν ὅμως βρίζω, ποτέ δέν βρίζω τούς ἴδιους τους παίκτες ὡς προσωπικότητες• βρίζω αὐτό πού κάνει ἕνας παίκτης τήν συγκεκριμένη στιγμή... Μπορεῖ ἕνας παίκτης κάποια στιγμή νά μή λειτουργεῖ, εἴτε ἐπειδὴ ἔχει ἀνεβεῖ ἡ ἀδρεναλίνη στό κεφάλι του εἴτε ἐπειδὴ νιώθει φοβία, πανικό στήν ἐξέλιξη τοῦ παιχνιδιοῦ... Ὁ πανικός σκοτώνει τόν παίκτη, δέν τόν ἀφήνει νά ἐπιλέξει τό σωστό. Μέσα στόν ἀγώνα κάποια στιγμή

στήν εξέλιξη του παιχνιδιού μπορεί έναν αθλητή να τον πάρει ή κάτω βόλτα και να μην μπορεί να σταματήσει. Για να τον βγάλεις από αυτό το σόκ, πρέπει να του προκαλέσεις ένα μεγαλύτερο σόκ. Δεν μ' ενδιαφέρει αν εκείνη την ώρα μ' αγαπάει ή δεν μ' αγαπάει. Εγώ τον αγαπάω και θέλω να τον συνεφέρω. Είπαμε, η αγάπη είναι μεγαλύτερη όταν την δίνεις παρά όταν την δέχεσαι. Όταν αγαπάς πραγματικά κάποιον και κοιτάζεις το καλό του, δεν κοιτάς πώς θα του είσαι άρεστός. Γιατί το μόνο εύκολο για κάποιον ο οποίος έχει στά χέρια του ένα παιδί 18 και 19 ετών είναι ωσπου να πεθάνει να τον έχει ίνδαλμα. Άμα πηγαίνεις και του λές "Άγόρι μου, έσύ είσαι παιχταράς, είσαι έτσι, είσαι αλλιώς", ωσπου να πεθάνει έσένα θα θυμάται, αλλά δεν θα γίνει ποτέ καλός. Αν τον αγαπάς, λοιπόν, πρέπει να τον κάνεις να πονέσει».

Αυτή η απάντηση είναι καταπληκτική, και μπορεί κανείς να κάνει πολλές συσχετίσεις με την χριστιανική ζωή. Είναι αδύνατον ν' αναφερθούμε σ' όλα τα θέματα που τίγονται (αναγωγικώς), τα όποια, βλέποντάς τα στην πνευματική τους διάσταση, είναι θέματα σοβαρά και άπτονται της σωτηρίας του ανθρώπου.

Αναλύοντας κανείς την απάντηση του Γιάννη Ίωαννίδη μπορεί να αναφερθεί: • στην σχέση Ποιμένος - ποιμαινομένου, • στην απαραίτητη έμπειρία του Ποιμένου, • στο γεγονός ότι ο Ποιμένας πρέπει να βρίσκεται έξω από την προβληματική του ποιμαινομένου, ώστε να μπορεί να βλέπει την έκβαση των πραγμάτων, • στην συμμετοχή, ωστόσο, του Ποιμένου στην νίκη και τούς στεφάνους του ποιμενόμενου, • στην διάκριση αμαρτίας - αμαρτωλού, • στο γεγονός ότι τό πάθος γίνεται δεύτερη φύση μας, σέ σημείο που ή προσπάθεια του Ποιμένου να μάς τό θεραπεύσει φαίνεται πολλές φορές, στά μάτια του ποιμαινομένου, ως κακία και ως έπιθετική ενέργεια, • στο πνευματικό σόκ που χρειάζεται να προκαλέσει αρκετές φορές ο Ποιμένας, ώστε να συνεφέρει και να επαναφέρει τον χριστιανό από την "κάτω βόλτα".

Για όλα αυτά τα θέματα, τα όποια θίγει χωρίς ίσως να τό υποπτεύεται ο αξιόλογος αυτός αθλητής και προπονητής, έχουν γραφεί πολλά βιβλία από έμβριθείς θεολόγους της Όρθοδόξου Καθολικής Έκκλησίας μας.

Θά ήθελα απλώς να υπογραμμίσω τρία σημεία τά όποια μου προκάλεσαν μεγαλύτερη έντύπωση.

Είναι α) τό σπάσιμο της αυτάρκειας, που αποτελεί και τον σταυρό του Ποιμένου, β) ή αρχοντική αγάπη, ή όποια "ού ζητεί τά έαυτής", και γ) ή ιδιοποίηση, από την μεριά του καθοδηγητού -προπονητού, γονιοϋ, δασκάλου, κατηχητού, πνευματικού- της κυριότητας επί του καθοδηγούμενου.

Ὁ Μητροπολίτης Ναυπάκτου κ. Ἱερόθεος στό βιβλίο του “Θεραπευτική Ἀγωγή” περιγράφει τήν αὐτάρκεια ὡς ψευδαίσθηση τελειότητος, ὡς αὐτονόμηση καί ἀπομόνωση τῶν χαρισμάτων, ὡς ἐνασχόληση μόνο μέ τήν πρακτική ζωή καί ὄχι μέ τήν θεωρητική (δηλ. τήν κάθαρση τοῦ ὀπτικοῦ της ψυχῆς), τήν ἀντιμετώπιση τῶν κατ’ ἐνέργειαν παραπτωμάτων καί ὄχι τῶν “κατ’ ἔννοιαν ἡττῶν”. Ἡ ἀντιμετώπιση τῆς αὐτάρκειας ἀποτελεῖ καί τόν σταυρό τοῦ Ποιμένου: “Πολλές φορές συναντώντας τέτοιους ἀνθρώπους, αἰσθανόμαστε ἕνα τρομερό δίλημμα. Νά τοὺς ἀφήσουμε σ’ αὐτήν τήν κατάσταση, πού ἀποτελεῖ ἀσθένεια ψυχική, ἢ ὁποία σίγουρα θά καταλήξει στόν θάνατο καί τήν ἀναισθησία τῆς ψυχῆς, ἢ νά ἐπιδιώξουμε νά σπάσουμε αὐτήν τήν καλή ἰδέα πού ἔχουν γιά τόν ἑαυτό τους;... Ὁ σταυρός (τοῦ πνευματικοῦ πατρός, τοῦ ποιμένου) ἔγκειται στό πῶς θά διακρίνει τήν πνευματική αὐτάρκεια, πῶς θά τήν σπάζει καί πῶς θά θεραπεύει τόν ἄνθρωπο ὕστερα ἀπό τόν θρυμματισμό τοῦ προσώπου τῆς εὐσεβείας”.

Τά λόγια τοῦ Γιάννη Ἰωαννίδη μᾶς θυμίζουν τά γραφόμενα ὑπό τοῦ Μητροπολίτου Ναυπάκτου στό προαναφερθέν βιβλίο του, ὅπου παρουσιάζει τρία γνωρίσματα τῆς ἀρχοντικῆς ἀγάπης: ἡ ἀγάπη δέν φοβᾶται, μετριάζει τήν ἀνθρώπινη ἐξυπνάδα, τῆς ἀρέσει νά κρύβεται.

Ἰδίως γιά τό τελευταῖο γνώρισμα, πού γίνεται φανερό στήν φράση τοῦ προπονητῆ μας, γράφεται: «Δέν ἐπιδιώκει νά φανερώση τόν ἑαυτό της (ἡ ἀγάπη) στοὺς ἄλλους. Ἐφαρμόζει αὐτό πού λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Σιναΐτης: “Μή θέλε πάντας διά λόγων πληροφορεῖν τήν πρός αὐτοὺς σου ἀγάπην• ἀλλά Θεόν αἰτοῦ ταύτην αὐτοῖς ἀρρήτως ἐμφανίσαι”».

Υπάρχουν διάφορες κατηγορίες καθοδηγητῶν, ἀνθρώπων πού ἔχουν ἀναλάβει τήν εὐθύνη τῆς καθοδήγησης ἄλλων ἀνθρώπων μέ ἕναν ὀρισμένο σκοπό. Οἱ γονεῖς ἔχουν λάβει τό χάρισμα ἀπό τόν Θεό νά γεννήσουν καί νά ἀναθρέψουν τά παιδιά, τῶν ὁποίων ὅμως ἡ κυριότητα ἀνήκει στόν Θεό. Οἱ δάσκαλοι ὀρίζονται ἀπό τήν πολιτεία νά διαπαιδαγωγήσουν παιδιά, τῶν ὁποίων ἡ κυριότητα ἀνήκει μέν δευτερογενῶς στούς γονεῖς καί τήν πολιτεία, ὅμως πρωτίστως στόν Θεό. Οἱ Ποιμένες, τέλος, λαμβάνουν ἀπό τήν Ἐκκλησία τήν εὐλογία καί τήν εὐθύνη νά ποιμάνουν τό λογικό ποῖμνιο τοῦ Χριστοῦ. Ἡ κυριότητα τῶν ποιμαινομένων ἀνήκει στήν Ἐκκλησία, οὐσιαστικῶς στόν Χριστό.

Ἕνας μεγάλος πειρασμός πού παρατηρεῖται στίς ἡμέρες μας, καί πού περιγράφεται πολύ παραστατικά ἀπό τόν Γιάννη Ἰωαννίδη στό δικό του ἀθλητικό ἐπίπεδο, εἶναι τὸ νά θεωρήσει κάποιος ὑπεύθυνος τῆς διαπαιδαγώγησης –καί μάλιστα τῆς ἐκκλησιαστικῆς– ὡς κτῆμα του τόν διαπαιδαγωγούμενο. “Γιατί τό μόνο εὐκολο γιά κάποιον ὁ ὁποῖος ἔχει στά χέρια του ἕνα παιδί 18 καί 19 ἐτῶν εἶναι ὥσπου νά πεθάνει νά τόν ἔχει ἰνδαλμα... ὥσπου νά πεθάνει ἐσένα θά θυμᾶται, ἀλλά δέν θά γίνη ποτέ καλός”.

Ἡ συσχέτιση μέ τήν ποιμαντική στήν περίπτωση πού ἐξετάζουμε εἶναι τέλεια. Τήν τραγικότητα καί τά φρικτά ἀποτελέσματα αὐτῆς τῆς ἐμπαθοῦς τακτικῆς πρέπει νά τά ἀναζητήσουμε σ’ αὐτήν καθ’ αὐτήν τήν ὀρθόδοξη ἀνθρωπολογία. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι κτισμένος κατ’ εἰκόνα καί καθ’ ὁμοίωση Θεοῦ. Ὁ σκοπός του εἶναι νά γίνη κατά Χάριν Θεός. Ὁ Ποιμένας στήν προσπάθειά του αὐτή καλεῖται νά σηκώσει τόν σταυρό τοῦ θρυμματισμοῦ τοῦ προσώπου τῆς αὐτάρκειας. Ὅταν ἀρνεῖται αὐτόν τόν σταυρό, ὅταν ὁ ἄνθρωπος, πού ἡ Ἐκκλησία ἔχει ὀρίσει ὑπεύθυνο γιά νά ὀδηγεῖ τούς ἀνθρώπους σ’ αὐτήν τήν ἔνωση μέ τόν Θεό, ἰδιοποιεῖται τήν κυριότητα τοῦ Θεοῦ, καί προσπαθεῖ ἐμπαθῶς νά κρατήσῃ τά πνευματικά του παιδιά κοντά του καί νά τά κάνει δικές τους εἰκόνες καί ὁμοιώματα, καί τούς στερεῖ ἔτσι τήν δυνατότητα τῆς ἀενάου καί ἀτελευτήτου προόδου πρός τά ἄνω, τότε δημιουργοῦνται φρικτές παραμορφώσεις στά πρόσωπα τῶν χριστιανῶν. Τραυματίζονται τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Ὑπάρχει δέ περίπτωση νά θραυστεῖ καί αὐτή ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας.

Νομίζω ὅτι ἡ ἀπάντηση αὐτή τοῦ Γιάννη Ἰωαννίδη δίδει πολλά μηνύματα, σ’ ἐμᾶς πού ἔχουμε μάθει ὅτι ἀγάπη εἶναι μιά πλαδαρή, γλυκανάλατη κατάσταση, ἐκφραζομένη ἀπό χεῖλη μειλίχιων ἀνθρώπων. Τήν ὑποτιμοῦμε συνεχῶς, συγχέοντάς της μέ τήν ἀγαπολογία, τό συναίσθημα καί τήν φυσική ἀγάπη. Τήν διαχωρίζουμε ἀπό τόν δυναμικό καί τελειοποιό της χαρακτήρα, τήν βλέπουμε ἀνεξάρτητα ἀπό τήν θεραπεία μας, τήν αὐτονομοῦμε ἀπό τήν θεολογία.

Νά σημειώσω καί πάλι ὅτι ἡ συσχέτιση τῆς ἀθλητικῆς ζωῆς μέ τήν πνευματική δέν

είναι απόλυτη, αλλά έχει χαρακτήρα αναγωγικό. Γιατί, σύν τοῖς ἄλλοις, στόν ἀθλητισμό τό στεφάνι εἶναι πρόσκαιρο καί φθαρτό, ἐνῶ στήν χριστιανική ζωή οἱ στέφανοι εἶναι ἀμάραντοι καί ἄφθαρτοι.-